

Be Kopogtató

orvosokról – orvosoknak...

könyvek

ízek

hangulatok

emberek

Hogyan lehet az elhízást megállítani?

A szecessziótól a Wander dobozokig...

Mi fér bele egy életbe?

A fotózás a flow-élmény maga...

Hipertónia Társasági Magazin
2014. VI. évfolyam 2. szám

Címlapon

DERKOVITS. A művész és kora
Csendélet hallal III. (1930)

34

Tartalom

ÉV PRAXISA A díjátadó képekben	04
KONGRESSZUS Hogyan lehet az elhízást megállítani?	06
GYŰJTŐSZENVEDÉLY A szecessziótól a Wander dobozokig...	11
VADÁSZAT Dühösen rohant felénk az elefánt...	14
KITEKINTŐ Vissza kell mennem Belgrádba! Portugál-Magyar Hypertonia Szimpózium	16 18
GYÓGYFÜRDŐ Wellness Pakson	19
SZENVEDÉLY Mi fér bele egy életbe?	22
SPORT A nagy álom: a görögországi Spartathlon	24
FOTÓ A fotózás a flow-élmény maga...	26
ORNITOLÓGIA Madarak nyomában...	28
VERSEK Versekkel dolgozom ki a fájdalmat magamból...	30
EGIS Nyolcadik Innovációs Díját nyerte az Egis	32
ORVOSTÖRTÉNELEM Görgy tábornok kezelőorvosa	34

Kedves Olvasó!

Megható, felemelő, nemes. Lehet, hogy elfogult vagyok – hiszen volt némi közöm „Az év praxisa a Kárpát medencében” projekthez –, de ilyen jelzők jutnak eszembe a díjátadóról. Szívből jövő mosolyok, és párás, időnként könnyes tekintetek tükrözték az Emberi Erőforrás Minisztérium nyolcadik emeleti nagytermében, hogy sikerült egy hosszú pillanatra kiszakadni a hétköznapi forgatagából, ünneplőbe öltöztetni a szívünket és a lelkünket, és ami a legfontosabb: a TOP listás háziorvosoknak lubickolni egy kicsit a hálás pácienseik megérdemelt szeretetében.

Mert mi mást jelenthet a 9369 szavazat a bonyhádi Molnár Máriának, aki mögött mindössze 164 vokssal maradt le a hazai második helyezett, az orosházi Dani Győző 9205 szavazat birtokosaként. Dani doktor a két nővér gyűrűjében azt mondta, ez élete legszebb születésnap ajándéka. Kiderült, hogy éppen a díjátadó napján április 2-án született, hogy mikor, az most nem fontos. Érte például valóságos mozgalmat indítottak az orosházaiak. Szerepelt a helyi televízióban, ott díszelgett az Év praxisa felhívás az orosházi önkormányzat portálján, meghívták „Az alma a fájától” műsorba a művelődési házba, interjú készült vele a helyi lapba, szóval saját közössége is felfigyelt rá.

Vagy itt van a határon túli második: Bakcsy Gabriella. Talpig érő szoknyában, könnyes szemmel vette át az elismerő oklevelet, hiszen tudja jól Csángó földön, tőlünk nyolcszáz kilométerre a Gyimesekben nem a klaviatúrát püfölik az egyszerű, szorgos, dolgos csángó magyarok. Fakitermelésből, állattenyésztésből élnek, sajtot készítenek fenn a havasokban az esztenán, ráadásul a patakák, a hosszú utcák olykor kilométerekre vannak egymástól, arra ahol még a madár se jár. Mert se autót, se tömegközlekedés. Na, innen kapott Bakcsy doktornő majd 5000 szavazatot.

És ne feledkezzünk meg a kedvesen tüpegő székelyudvarhelyi Oláh Amáliáról sem. A 80 esztendőes orvosnő életműdíjat kapott betegeitől, akik a mai napig kérik tanácsát az utcán, és akik a mai napig mozgósítják egymást Amáliáért. „Megkaptam az értesítést, amit nagyon szépen köszönök, elolvasása után időnek kellett eltelnie, hogy felfogjam, az örömhírt... Boldogan mondom, hogy érdemes volt élni a szép és jó családomért, és a munkámért, amit nagy szeretettel végeztem.” Liuka – Amália beceneve – sorait olvasva, az embernek egyetlen dolog juthat eszébe: másoknak örömet okozni a legjobb dolog a világon!

Aztán jött a szerény, csendes érdi doktornő, Szalai Ilona, akit 30 betege ajánlott. Az egyik történet filmbe illő: „Édesapám elesett. Szegénykém mozdulni nem tudott a fájdalomtól... ott feküdt az előszoba kövén és csak jajgatott. Maga alá piszkított, de a doktornő minden ellenérzés nélkül „tisztába tette”..., és csak beszélt és beszélt az édesapámhoz... és mikor tették fel a hordágyra akkor a doktornő odalépett az édesapámhoz és megsimogatta az arcát, és csak annyit mondott, hogy vigyázzon Magára Karcsi bácsi!!! Ezt a jelenetet nem felejttem el soha míg élek...”

Az OALI által negyedszer meghirdetett pályázatra még soha nem érkezett ennyi ajánlás és szavazat: több mint 200-an javasolták kedvenc orvosukat. A versenyt ismerető weboldalt több mint 50 ezren látogatták meg.

Az idei pályázat érdekessége, hogy határon túlról már több szavazat érkezett, mint itthonról. Nemcsak a magyarlakta szomszédoktól, Erdélyből, Szlovákiából jöttek a voksek, hanem például Franciaországból, Németországból, Hollandiából, de az Egyesült Államokból, és az Egyesült Királyságból is.

Dupla minőségben gratulált a nyerteseknek Lenkefi Ida az Egis belkereskedelmi igazgatója, hiszen zsűri tag is volt, ráadásul az Egis 5 hazai és 5 határon túli nyertes számára biztosítja egy belföldi konferencia teljes költségét. És ne feledkezzünk meg Csongrádi Kata szívhez szóló műsoráról sem. Azért vannak a jó barátok... csendült fel az ismert dal, amit a Déryné által népszerűsített Kék nefelejcs című nótával együtt az ünnepeltek és az elnökség tagjai is együtt daloltak Katával. Végül a II. János Pál pápa áldásával kísért, és a Várszegi Asztrik katolikus püspök által az egyházi dalok listájára felvett Áldj meg engem! című szépséges imát énekeltek vele együtt az ünnepség résztvevői. Az áldás pedig nemcsak húsvétkor, általában is ránk fér.

B. Király Györgyi

Bekopogtató

A Magyar Hypertonia Társaság és az Egis lapja

ISSN 2061-7429

Felelős szerkesztő:
B. Király Györgyi

Szaktanácsadó:
Dr. Alföldi Sándor
Dr. Farsang Csaba
Dr. Kiss Róbert

Munkatársak:
Boromissza Piroska,
Bozsán Eta,
Bulla Bianka,
Csák Elemér,
Gubcsi Anikó,
Vámos Éva és
Várhegyi Andrea

Tördelőszerkesztő:
Tusor Ildikó

Címlapon:
*Csendélet hallal III. (1930) –
Derkovits Gyula*
DERKOVITS. A művész és kora
Magyar Nemzeti Galéria
2014.04.04–2014.07.27.

A lap orvosoknak, egészségügyi szakdolgozóknak készült, terjesztik az Egis orvoslátogatói.

A díjátadó képekben...

A negyedik helyezett miskolci Munkácsi László a nővérek gyűjtőjében. Őt ajánlották a legtöbben, 34 beteg!

Kásler Miklós és Berszán Lajos

Balogh Sándor, Daru Gábor, Paller Judit, Csongrádi Kata, Beneda Attila, Dévai Endre, Lenkefi Ida, Hajnal Ferenc, Kasler Miklós, Berszán Lajos

Balogh Sándor, az OALI főigazgatója, a zsűri elnöke

A zsűritagok előtt B.Király Györgyi, a rendezvény házi-asszonya

A pulpitus mögött Beneda Attila egészségpolitikáért felelős helyettes államtitkár

Siket Nándor Újfehértóról a hazai TOP tízben

A 80 esztendőös Oláh Amália a határon túli harmadik helyezett Székelyudvarhelyről

Lenkefi Ida az Egis belkereskedelmi igazgatója átadja Oláh Amáliának az Egis ajándékát

A határon túli első helyezett – Orbán Klára Székelyudvarhelyről- átveszi az ajándékokat, többek között az Innomed EKG készülékét

A hazai harmadik helyezett Szalai Ilona munkatársával együtt a virágot csodálja, és azt nézi: mi van a dobozban?

A hazai 2. helyezett, az orosházi Dani Győző munkatársával – aki egyben a felesége –, az elismerések átvétele után

Csongrádi Kata megénekelteti a közönséget

Hogyan lehet az elhízást megállítani?

„Jól ismert, hogy hazánkban az elmúlt évtizedben jelentős lépéseket tettünk a szív- és érrendszeri betegségek megelőzése érdekében. Ugyanakkor még mindig számos fontos terület van, amelyek rendbetétele jelentős erőfeszítést igényel nem csak a kormány, de a szakmai szervezetek részéről is... A MOMOT – mint az elhízástudomány vezető társasága – egyedülálló munkát végez az elhízás megelőzése, kezelése, és hamarosan az obezitológus licenszképzés és vizsgáztatás területén is.”

Balog Zoltán, az emberi erőforrások miniszterének szavai megalapozták a MOMOT XII. Kongresszusának hangulatát. Az esemény védnöke levelében hangsúlyozta: mindannyiunk feladata, hogy az elhízás jelensége megállítható, egyszersmind visszafordítható legyen – a hogyanokra kerestek és adtak választ az előadók, két napon keresztül.

A kongresszus elnöke Bedros J. Róbert professzor, a MOMOT elnöke, a Szent Imre Egyetemi Oktatókórház főigazgatója előadásában felhívta a figyelmet arra, hogy az elhízás kérdésével sajnos nem csak felnőttkorban, hanem jóval korábban foglalkozni kell, az elhízás kialakulása ugyanis igen hamar, sok esetben már az iskolás kor előtt megjelenik.

Megszokottá válhat a túlsúly a gyermekek körében?

2007-ben, egyes becslések alapján, Földünkön 22 millió 5 éven aluli gyermek volt túlsúlyos. A gyermekkori elhízás a felnőttkorban elért testsúlyra is kihathat, a felnőttkori elhízottak egynegyede gyermekkoraiban is elhízott volt, ezért a gyermekkori elhízás felismerése és kezelése alapve-

tő fontosságú! Európában a túlsúly szinte megszokottá vált, az Egészségügyi Világszervezet legfrissebb adatai szerint az európai tizenévesek mintegy harmada az egészségesnek tartottnál „nehézebb”, a 11 évesek 33%-a, a 13 évesek 27%-a túlsúlyos.

Az eddigiek alapján joggal merülhet fel a kérdés: ha nő a túlsúly és az elhízás gyakorisága, akkor vajon ezt nevezzük ezután normának? Szabad-e hozzászoknunk a túlsúlyos és elhízott gyermek látványához?

A társaság elnökének előadása természetesen a határozott „NEM”-re épült, a gyermekkori elhízás kialakulásának triviális okaira világított rá, úgymint moz-

gásszegény életmód, a tévézés, a videojátékok, a számítógépezésre fordított idő növekedése, s közben a fokozott zöldség-gyümölcs bevitel helyett a nagy kalóriatartalmú ételek fogyasztása, majd a gyermekkori elhízás egyre többeket érintő következményeit sorolta föl:

„Gyermekekben az elhízás és túlsúly következtében olyan, eddig igen ritkán látott kórképek válnak egyre gyakoribbá, mint a magas vérnyomás, a 2-es típusú cukorbetegség, vagy éppen a magas koleszterinszint. Mindezek mellé pszichés problémák is társulhatnak: alacsony önbecsülés, negatív testkép és a depresszió. Tudni kell, hogy a gyermekkori elhízás kapcsolatban áll a felnőttkori korai halálozással is”. Majd folytatta a sort a csont- és ízületi betegségekkel, az alvási apnoe szindrómával, többek között.

A megoldásban természetesen a pozitív szülői minta az egyik

legfontosabb tényező, de természetesen, egészségre nevelő példával akkor szolgálhatunk, ha megfelelő irányelveket követünk. A MOMOT ebben is segítséget kíván adni, az V. Kardiovaszkuláris Konszenzus Konferencián mutatott be mozgásterápiás irányelveit, aktualizálta az Elhízás kezeléséről szóló irányelvét, és folyamatban van egy Obezitológiai tankönyv elkészítése és kiadása is.

A MOMOT elnökét a kongresszus két napjában több tucat szakember követte, az étrendi ajánlások „erdejében” elsőként **Pados Gyula, a társaság főtitkára** segített eligazodni.

Mi a baj Atkins diétájával?

A 70-es években az USA-ban az infarktus „epidémia” megfékezésére zsírfogyasztást korlátozó kampányt vezettek be a kolesz-

terinszint csökkentéséért. Az emberek zsír helyett a szénhidrátot kezdték preferálni, ez azonban, a várakozásokkal ellentétben az elhízás elterjedéséhez vezetett. A kardiológus Atkins szénhidrát-korlátozást kezdeményezett az obezitás járvány megállítására. Módszere gyorsan elterjedt és népszerűvé vált.

Mai szemmel szélsőségesnek tekinthető, drasztikus diétával minimalizálta a szénhidrát bevitelt, majd fokozatosan emelte azt mindaddig – maximum 60–100 grammig – amíg a bevitel növelésével a fogyás meg nem áll. Ugyanakkor a többi tápanyag: fehérjék, zsírok, velük együtt pedig a kalóriák korlátlan bevétele megengedett volt, mégis fogyás jött létre. Viszont, ha az ételminőség-fogyasztással csak a minimális szénhidrátigényt elégítjük ki, szervezetünk elkezd lebontani az izmokban található fehérjét is, hogy abból fedezze az energiához szükséges glükózt. A fennmaradó fehérjét vagy zsírt ketonsavakra bontja – olyan anyagokra, melyek megjelennek a véráramban, majd a vesén keresztül ürülnek.

A tudomány nehezen fogadta be az Atkins diétát, annak ellenére, hogy vizsgálatokban egyes diétákat (LEARN, ZONE, ORNISH) is felülmúlt. Európában a LOWCARB EUROPE program keretében korrigálták túlzásait, mellékhatásait. Nem sokkal később egy amerikai kardiológus, Agatson is megreformálta Atkins diétáját (South Beach), visszafogta a zsírbevitelt s a szénhidrátok grammjainak számolgotását, inkább a glikaemiás index fontosságát hangsúlyozta.

Pados doktor, más előadókkal együtt kiemelte továbbá azt is, hogy a kalóriatartalommal nem, vagy csak elhanyagolható mértékben rendelkező édesítőszeres elősegíthetik a hozzáadott cukor és energia bevitel csökkentését, hozzájárulnak a testsúly csökkentéséhez, diabéteszben is ajánlottak.

Vaj, vagy margarin?

Az étrendben szereplő zsírsavak minőségének fontosságáról, főként pedig a transzzsíravról, mint elsőrendű kardiovaszkuláris lipid rizikófaktorról is informálódhattak a résztvevők.

Audikovszky Mária kiindulási pontjául ugyancsak a 70-es éveket választotta, amikor is az infarktus járvány egyik fő rizikófaktorát, a koleszterint többek között a vajfogyasztás csökkentésével akarták megfékezni, a telített zsír bevitel redukciójával.

kuláris morbiditás és mortalitás ($p < 0,001$) a margarint nem vagy alig fogyasztókkal szemben.

Megállapították, hogy a hidrogénezéssel nagy nyomáson és hőmérsékleten előállított margarinban az egyszerűen telítetlen zsírsavakból mesterségesen keletkeztek úgynevezett transzzsírsavak (TFA), melyek a természetben gyakorlatilag nem fordulnak elő.

A következő lépés az volt, hogy az étkezési margarint gyártók közel szilárd halmazállapo-

Ezért népszerűvé váltak a növényi olaj eredetű margarinok. Csakhogy, váratlanul bombaként robbant 1993-ban a Harvard Egyetemről Willett professzorék 70 ezer ápolónő táplálkozásának 8 éves felméréséről szóló közleménye (Nurses Health Study, Lancet). Az induláskor egészségesek közül a folyamatosan margarint fogyasztók között szignifikánsan a legmagasabb arányban (431 eset) alakult ki a kardiovasz-

tú pálma és kókuszszírból hidrogénezés nélkül kezdtek gyártani margarint. Sajnos ez a metódus nem teljesen terjedt el, mintegy 30%-ban az úgynevezett sütőmargarinokban maradt transzzsírsav, amiről kiderült, hogy első számú lipid rizikófaktorrá vált. Sajnos a transzzsírsavaknak, más kóros – inflammatorikus, inzulin érzékenységet csökkentő, hasi elhízást okozó, diabetogén – hatásai is vannak.

Korlátozás, vagy tiltás?

Martos Éva igazgató asszony elmondta, hogy az Országos Élelmezéstudományi Intézetben már 880 fajta ételben mérték meg a TFA-tartalmat. Ennek következtében az OÉTI a só program mellett a transzzsírsav programot is meghirdetette. Ennek eredményeképpen a korábbi dániai, amerikai tiltások után Magyarországon a 2014 februárjában megjelent a transzzsírsav tartalmat korlátozó rendelet, így Magyarország a harmadik olyan állam az Európai Unióban, ahol ezt a káros összetevőt a minimálisra csökkentik az élelmiszerekben. Másik lépés lehet a kötelező TFA jelölés. Jelenleg még kerülni kell a „részlegesen hidrogénezett” feliratú címkékkel ellátott élelmiszereket, bár ezek nem elég megbízhatók. Csak a teljes tiltás megvalósítása után mondhatjuk, hogy mintegy évi 6000 szívhalált előzhetünk meg, csökkenthetjük a CV és egyes daganatos betegségeket.

A kongresszuson természetesen a fizikai aktivitás nem elhanyagolható hatásairól is bőven esett szó. **Préda István** például arról beszélt, hogy az ateroszklerózis és az ehhez köthető szív és ér-betegségek robbanásszerű terjedése, az ipari forradalom és az élő munka csökkenése, a kalóriadús táplálkozás és a testsúlynövekedés, valamint a dohányzás világszintű megjelenésével hozható összefüggésbe. Préda egy 2011-ben közölt, majd 290.000

különböző korú férfi és nő bevonásával végzett vizsgálat eredményeire hivatkozva elmondta, hogy a rendszeres fizikai aktivitás valamennyi testsúly kategóriában csökkenti a haskőrfogatot, azonban a testsúlycsökkentő hatás csak a fiatalabb korcsoportokban (< 50 év) érvényesül. Általánosságban igaz azonban, hogy csökken a metabolikus és krónikus betegségek előfordulása és a hirtelen halálozási arány. Az étrend és a testmozgás összetevőinek tudatos megválasztásán kívül nagy szerephez jut az elhízás illetve társbetegségek kezelésében a gyógyszeres terápia is. Ezt **Simonyi Gábor**, a MOMOT titkára is kiemelte, hangsúlyozva, hogy utóbbi nem helyettesíti – hanem csak kiegészítheti – az életmód változtatást (diéta és fizikai aktivitás) és a beteg megfelelő pszichés vezetését. A gyógy-

szeres kezelés segítheti a beteg adherenciát, és kedvező hatást is kifejtethet az elhízást kísérő betegségekre is.

Kövér mama – kövér baba?

A kiváló előadások színes forgatagában, más és más megvilágításban újra meg újra terítékre

került a fiatalkori elhízás problémája, annak gyökerei, a megoldáshoz vezető utak, illetve az a központi gondolat, hogy a testtömeg alakulása az élet szinte minden területére kihat.

Antal Emese dietetikus szerint párválasztás szempontjából a társ alkata is előnyösen vagy hátrányosan befolyásolhatja a testtömeget, így az elhízás terjedését vagy éppen visszaszorítását.

Az elhízás negatív hatással van a nemi életre, a kutatások azt mutatják, hogy ahogy az obesitás prevalenciája növekszik, ezzel párhuzamosan a szexuális problémák is gyakoribbá válnak, az elhízott személyek kevésbé aktívak szexuálisan, ami pszichés és szociális problémákat is okozhat. Egyre többen hallani olyan fiatal nőkről, akik kétségbeesve próbálnak teherbe esni, akikhez gyakran hosszas kezelések és vizsgálatok után sem érkezik meg a várt gyermekáldás. Köztudott, hogy a várandósságra készülő nők életmódja, túlsúlya nagyban befolyásolja a fogantatás esélyeit.

A gyermeket akaró nők 5–15%-a szenved a leggyakoribb endokrin betegségben, a policisztás ovárium szindrómában, amelynek kialakulásában kulcstényező a túlsúly, főleg a hasi elhízás.

Egyértelmű tehát, hogy nők és a férfiak táplálkozása hosszabb távon befolyásolja az egészséget, így hatással van az egészséges nemi életre, a fogantatásra, amely akár életre szólóan meghatározza a születendő gyermek sorsát.

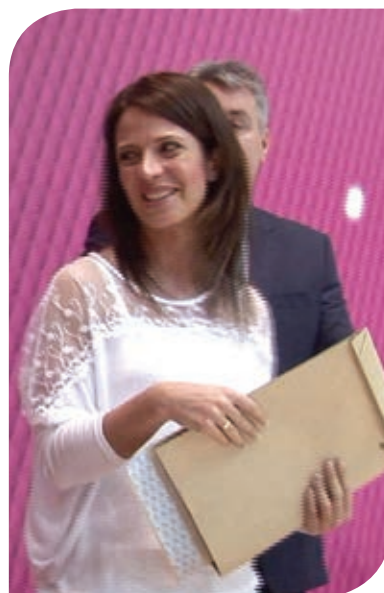

Pécsi anyuka nyerte a MOMOT és a Kor Kontroll receptversenyét!

A MOMOT kongresszusának záróeseményei között már második éve szerepel az Egészségre! receptverseny díjátadója. A versenyt a MOMOT a Kor Kontroll Társasággal karöltve írta ki, idén több mint 150 receptet hozott a postás. A kertész-mérnök mellett, járási tisztí főorvos is szerepel a nyertesek között, meg leendő orvos, de Kossuth-díjas érdemes művész is vállalkozott a játéokra. A toplistás receptek szerzőinek sikerült bebizonyítaniuk, hogy a fogyókúra ételek is lehetnek íz bombák, nem kell feltétlenül ízletlennek lenniük.

Igazi finom magyar étel a töltött káposzta, meg a töltött paprika is, az első helyezett megmutatja, hogyan kell diétásan elkészíteni zabpehellyel. Ahogy a fődíjas Király Hedvig leendő orvos írja: életmódváltásának köszönhetően 28 kilótól szabadult meg. Főzési szokásainak megreformálásával egészségesebben neveli gyermekeit, akik hamar megszokták anyja főztjének finom ízeit.

Blaskóné Rédei Orsolya második helyezést érte el „Zöldfűszeres kéregben sült pulykamell grillezett cukkinivel és mozzarella

tóságnak, mennyire fontos, hogy már pici korban hozzászokjon a gyerek az egészséges táplálkozáshoz. Megérezze, megszeresse, ismertté váljanak számára a zöldségek, a fűszerek, a zsírban gazdag húsokkal, lisztes habarásokkal szemben. Békés Itala színművész a harmadik díj átvételkor elárulta nekünk a „Juliska bab olasz nagymamám módjára” elkészítésének csínját, bínját. A Juliska bab, mint megtudtuk egy széles fehér bab, ami július végén, augusztus elején érik. Ezt a babot a nagymama hosszában vágta félbe és olajon dinsztelt foghagymán Vegetával ízesítve fedő alatt párolta, majd pár paradicsomot

paradicsomsalátával” ételköltményével. Arról beszélt a hallga-

négybe vágva hozzáadott és alacsony lángon késze főzte. Állítólag az így félbevágott babnak jobban érződik az íze, zamata, mint a hagyományosan keresztbe szeleteltnek. Próbálják ki.

Bulla Bianka

A szecessziótól a Wander dobozokig

Schütz István érdi háziorvos roppant világosan és közérthetően fogalmazza meg a háziorvos ars poetica-ját.

A háziorvoshoz mindig visszajön a beteg, és ez az alapja az egésznek. A gondozás és a megelőzés. Aki ezt jól csinálja, az boldog ember lesz.

Úgy tudom, senki nem volt a családban a felmenői között, aki orvos lett volna. Milyen indíttatásból választotta ezt a hivatást?

– Csepelen jártam általános iskolába. Az iskolától nem messze volt egy olyan útkereszteződés, ahol nagyon sok baleset volt. Többször is szemtanúként láttam, amikor megérkeztek a mentősök. Figyelttem őket, ahogy kiszállnak egyenruhában, az orvos fehér köpenyben határozott fellépéssel, és azonnal tudta, hogyan kell segíteni a betegen. Megnyugtatták az embereket és hallatlan precizitással végezték a dolgukat. Ezek az élmények nagyon mély nyomot hagytak bennem.

A pályaválasztás azért nem volt egyszerű. Én nem annyira szerettem az iskolát. Minden fontosabb volt a tanulásnál. Futball, barátok, mindenki. Három évig nem is vettem fel az egyetemre. Ebben az időben a mentőszolgálatnál dolgoztam mentőápolóként. Utána sokat küszködtem az orvosi. Azok a tantárgyak, amik kicsit több lexikális tudást igényeltek, anatómia, biokémia, kémia, biofizika, azok nem mentek annyira. Ha nem lett volna Réthelyi professzor, akkor még mindig az anatómiai intézetben ülnék. Ő segítette, hogy valahogy átmenjek a vizsgán. Egy végzősök által rendezett házibulin, ahová meghívtuk a professzor urat, egy lány meg is kérdezte, mi volt a legnehezebb feladata. Mire azt felelte: Istvánt átengedni anatómiából. Sokat köszönhetek neki.

Az orvosi szakmák közül a háziorvosi nem a legkeresettebb, miért döntött éppen emellett?

– Szerettem a függetlenséget. A kórházban nagyon sok főnöke van az embernek és sokszor nehéz szót érteni velük. Itt a munkaidőmet be tudom osztani és minden egy kézben van. Mindenkivel személyesen tudok kapcsolatot tartani. Nem azt mondom, hogy a kórház nem emberközpontú, de oda bejön a beteg, aztán lehet, hogy öt

évig nem találkozunk. A háziorvosnál mindig visszajön a beteg. És ez az alapja az egésznek. A gondozás és a megelőzés. Aki ezt jól csinálja, az boldog ember lesz. Ezt nagyon nehéz jól csinálni, de aki betartja ezt a szabályt, annak biztos, hogy keresett lesz a körzete. Ez olyan, mint a jó pásztor. A nyájjal foglalkozni kell. Mindent tudni kell a betegről és ápolni a lelkét, mindenét. Ez más, mint egy kórház.

Nem mindig érzékeli úgy a beteg, hogy a háziorvosa a megelőzésre és a kapcsolattartásra törekedne. Bennünk betegeknél van a hiba?

– Nem. A négy órás rendelési idő alatt a 60-70 fős betegforgalom rendkívül sok. Ilyenkor az ember figyelmét sok minden elkerüli, utána még 4-6 óra kijárási van, tehát általában nincs 8 órás munkaidő. Amíg beteg van, addig menni kell.

Hogy viseli ezt a kiszámíthatatlan időbeosztást a család?

– Annak idején, amikor még kórházban dolgoztam a hűtőszekrényen üzentünk, mágnessel és papírokkal. Akkor már volt két gyerekünk, de azok is ki voltak adva gebinbe a nagyszülőknél. Most azért annyival jobb, hogy körülbelül egyformán rendelünk a feleségemmel és így jut idő a gyerekekre is. A fiam a Szegedi Orvostudományi Egyetemre jár, a lányom pedig a budapestire szeretne felvételizni. De ez rendkívüli anyagi teher is. Szép teher, mert boldogan csináljuk, hiszen ha mindkét gyerekből orvos lesz, akkor elértem életem célját.

Mikor jut idő ennyi munka mellett szórakozásra, kikapcsolódásra?

– Szórakozás az annyi nálunk, hogy néha a barátokkal összejövünk. Nem járunk el különösebben sehova. Jó időben kiülünk a teraszra, beszélgetünk, sütögetünk, borozgatunk. Nekem van egy nagyon időigényes szenvedélyem, régiségeket gyűjtök. Elsősorban festményeket, de érdekelnek a régi bútorok, kristályok, porcelánok. Rendszerint szombaton, vagy vasárnap járok régiségpiacokra. Ha van szabad estém, akkor szoktam restaurálni – mert foglalkozom a régi tárgyak javításával is – vagy olvasni, mert rengeteget kell olvasni ahhoz, hogy mindig naprakész legyen az ember. De nekem ez felüdülés.

Mikor kezdődött a régiségekkel való kapcsolata?

– Úgy 14-15 éves koromban már a nagymama spájzából kiszedtem a feliratos üvegeket és elrak-

tam, mert nagyon tetszett. Aztán a másik nagyanyámnak a sváb fűszertartóját is eltettem, majd később, amikor már egy kis pénzem volt régi sörös üvegeket vásárolgattam. Már családos ember voltam, amikor elkezdtem a Petőfi Csarnokban lévő ré-

giségvásárokat járni. Akkor nyilván még nem volt annyi pénzem, de bizony volt olyan, hogy a havi kosztprézt elköltöttem. Szorultam is a feleségemtől rendesen. De alapvetően szerencsém van, mert ő ugyanúgy szereti a régiségeket, mint én. Ez nagyon ritka egy családban. Az irányzatoknál, koroknál, stílusoknál már vannak különbözőségek közöttünk, ő a modernizmust már elutasítja. Mi elég konzervatívak vagyunk. A családom is konzervatív volt. Így nevelkedtünk. Ő a festészetben a képszerű dolgokat szereti. Nála az impresszionistákkal már befejeződik a festészet.

Milyen szempontok szerint válogat, mi szerint vásárol?

– Ami megtetszik nekem, azt megpróbálom megvenni. Általában nagyon lepusztult állapotú dolgokat vásárolok, ezekhez nagyon olcsón lehet hozzájutni. Utána persze drága a restaurálás, de nekem így is megéri. Meg van benne a rátalálás öröme és az újjászületés folyamatának varázsa.

Hogy lehet ezeket a nagyon rossz állapotú képeket restaurálni és kik ebben a segítői? Vagy van erre egy külön csapat?

– Ez egy nagy hálózat. Vannak külön festmény restaurátorok, képeret restaurátorok, papír-, porcelán- ötvös restaurátorok és természetesen bútor asztalosok is, akik kizárólag ezzel foglalkoznak. Nekem közel 30 éve ugyanazok restaurálják a tárgyaimat. Velük szinte baráti viszonyban vagyok. Olykor megmondják, hogy tévedtem, vagy, hogy hamisat vettem. Ez majdnem olyan, mint az orvosi szakma. Rendkívül nagy tudásuk van, érteniük kell a művészettörténethez a festészethez, de általában véleményét nem szívesen mond senki. Az értébecslést mások végzik. A Nemzeti Galériának, Szépművészeti Múzeumnak és bármelyik nagyobb galériának vannak hivatalos értébecslői.

Hogy zajlik egy ilyen szombat, vasárnap?

– Vannak fix helyek, ahol régiségvásárok vannak, ezeken a helyeken illik hajnali 5 órára kint lenni. Van, hogy barátokkal megyünk, de van, amikor a feleségem csatlakozik hozzám. Az Ecseri piac, az a klasszikus régiségvásár, általában minden szombaton kint vagyok. A többiek minden hónap első, vagy utolsó vasárnapján vannak. Be van osztva, Pécs, Győr, Sopron.

Az a legjobb, aki vegyesen, mindent árul. Ott reménykedni lehet, hogy hagyatékat vásárolt fel és nem mindig tudja, hogy mit ad el. Ilyen volt a régi gyógyszeres dobozokkal is. Azokat két éve kezdtem el gyűjteni. De annyira megtetszettek, hogy most már több száz van belőlük. Több gyógyszergyárnak a dobozait, üvegcséit is gyűjtöm. Így kerültek hozzám a Dr. Wander Gyógyszer és Tápszergyár Rt jellegzetes fém dobozai is. Belőlük lett a háború után az EGYT, ami most már EGIS

néven ismert. Ezekből a gyógyszeres dobozokból is van már 15–20 a gyűjteményemben. Ma már orvosi eszközöket is gyűjtök.

A festmény és műtárgy gyűjtőből, hogy lett gyógyszeres doboz gyűjtő?

– Láttam egy olyan szép gyógyszeres üveget, aminek nem tudtam ellenállni. És attól kezdve azt mondtam, hogy ez passzol is a hivatásomhoz és nem lehet kihagyni. Régen ezekbe a dobozokba, ha kifogyott belőlük a gyógyszer, rajzszeget, ceruzahegyet, tollhegyet tartottak. Én megveszem a dobozokat, mások megveszik a tollhegyet. Egyik alkalommal jártam az EGIS új épületében, ahol láttam egy kis kiállítást a gyár régi termékeiből.

Büszke voltam, hogy nekem majdnem nagyobb a gyűjteményem, mint nekik. Úgy gondolom, hogy a múltat itt is meg kell becsülni. Én a hazai gyógyszergyárak régiségeit keresem elsősorban. Legyen ennyi magyar öntudat, vagy hazaszeretet az emberben. A Dr. Wander Gyógyszer és Tápszergyár Rt. a háború előtt egy rendkívül komoly cég volt. Még Németországba is szállítottak a termékeiből.

Sokféle gyógyszert gyártott, de leg híresebb terméke az Ovomaltine tápszer volt. A magyar gyógyszeripar nagy múltra tekint vissza. De komoly külföldi gyógyszergyáraktól is vannak régiségeim, ha ilyenekkel találkozom, azt is mind megveszem. Úgy hiszem érdemes csinálni.

Mit tervez a dobozokkal, fiolákkal, üvegcsékkel?

– Titkos álmaimban még az is szerepel, hogy a feleségem rendelőjében szeretnék pár vitrint felállítani, ahol majd ki fogom állítani ezeket a régi emlékeket, hogy az emberek láthassák és büszkéik lehessenek.

Seregély István

Dühösen rohant felénk az elefánt...

Belgyógyász, hematológus, kardiológus, a győri Petz Aladár Megyei Oktató Kórház főorvosa, de gyógyít, a magánrendelőjében is. Hírlett róla, hogy „nagy” vadász, így aztán nagyon izgalmas riportalynak ígérkezett. Az is, és ahogyan kiderült a vadászat mellet beszélni is szeret nagyon-nagyon, csak úgy ömlik a szó Gosztonyi Zoltánból.

– 1952. augusztus 6-án (orosz-lán jegyben, a hirosimai atom-bomba ledobásának évfordulóján) születtem. Méghozzá egy rábaközi kisközségben, ahol apám tanító volt. Szülőfalumat Rábakecölnek hívják, de ehhez nem sok közöm lett, mivel innen két éves koromban elköltöztünk Rábasebesre, édesanyám falujába, ahol anyai nagyszüleim is éltek. Gyermekkoromat kisközségi miliő határozta meg, a falu 370 lakost számlált az 1961-es népszámláláskor, jelenleg már csak kb. 80 lakosa van. Első osztályos koromban még egy Széchenyi kastélyban laktam, s petróleumlámpa fényénél tanultam olvasni. Öten voltunk egy osztályban.

Közel volt a Rába folyó, gyermekkorom emlékei szinte bukolikus hangulatot idéznek fel bennem.

Nagyon kalandos a gyerekkora, remélem így folytatódik.

– A két utolsó általános iskolai osztályt már a szomszédos Szany nagyközségben végeztem, ezt követően a győri Révai Miklós gimnáziumba kerültem, ahol kémia-biológia szakos osztályban érettségiztem. 1970-től 1976-ig a Debreceni Orvostudományi Egyetem hallgatója voltam, majd visszakérültem Győrbe, ahol a Petz Aladár Megyei Oktató Kórház dolgozója lettem a kezdetektől. Belgyógyászként elég sokféle szakterülettel kapcsolatba

kerültem. Akkor, még nem voltak túlspecializálódva a szakmák. Belgyógyászatból 1981-ben, kardiológiából 1987-ben szakvizsgáztam. Aztán jött a hematológiai szakvizsga, majd osztályvezető főorvos lettem.

Jó lenne, ha beavatna a hétköznapi orvoslásba.

– Osztályunk feladata általános belgyógyászati feladatok mellett a hematológiai részlegen főleg malignus hematológiai betegségek (például: a leukémiák, a lymphomák chemotherapiás) kezelése. Korábban nem gondoltam volna, hogy a hematológia ennyi sikerélménnyel jár, a nem ritka kudarcok mellett. Színvonalas munka csak a társzakmák együttműködése révén valósulhat meg, a kórházunkban levő magas szintű pathológiai tevékenység és képalkotó vizsgálatok mellett a SOTE I. sz. Pathológiai Intézetével és a Szent László Kórház Össejt Transzplantációs Osztályával tartunk szoros kapcsolatot. Munkánkról rendszeresen beszélünk országos hematológiai

kongresszusokon, nagy megtiszteltetés volt, hogy 2006-ban mi rendezhettük a Magyar Hematológiai és Transzfuziológiai Társaság Malignus Lymphoma Konferenciáját.

Jó, jó ez mind szép és jó. És még hasznos is. De mikor megyünk az őserdőbe?

– Hobbimról, a vadászatról fontos elmondanom, hogy gyermekkoromtól kezdve tudtam, hogy egyszer majd ezzel is foglalkozom, de 40 éves koromig sem időm, sem pénzem nem volt rá. A vadászvizsga letétele után kezdetben bérkilövő társasági tag voltam. Akkor még kötelező volt a társasági tagság, de „területes” – saját vadászterülettel bíró – társaságba nagyon nehéz volt bekerülni. Később ez is megvalósult, most már több vadásztársaságnak is tagja vagyok. A magyarországi vadászatok főleg apróvad – nyúl, fácán – hajtásokat jelentenek, de a bakonyi területeken, gyakran volt alkalmam szarvas és vaddisznó elejtésére.

Menjünk már Afrikába...

– Néhány vadász barátom csábítására, hosszas rábeszélés után vállalkoztam afrikai vadászatokra, ezek maradandó élményt jelentettek. Namíbiában (a legtöbb kezdő Afrika-vadász itt kezd), Zambiában, Tanzániában is vadásztam. A Big Five-ből is lőttem két fajt: egy kafferbivalyt és egy leopárdot. A Big Five egy vadász kifejezés, mely az öt legnehezebben, elejthető vadat jelöli. Életem egyik legnagyobb élménye volt egy jó vadászbaráttal eltöltött 3 hetes zambiai szafari. Mindig tudtam, hogy az afrikai vadászat „veszélyes üzem”, minél többször „jár a korsó a kút-

ra”, annál nagyobb valami gik-szer esélye. Ez néhány éve be is következett. Az elefánttámadás egy tanzániai vadászat első napján történt, váratlanul belebotlottunk egy csapat ormányosba, egy borjas tehén csakhamar fülét széttárva, dühösen rohant felénk. Persze elefántra nem volt engedélyünk, ezért lelövése szóba sem kerülhetett. A szabályokat betartva, az utolsó métereken leadott riasztó lövésre szó szerint orra bukkott, majd feltápáskodva kitért utunkból. Az izgalmas helyzet miatt, a szokásos óvatosságom, hogy minden lépésre – főleg kígyótól tartva – nagyon figyelek, alábbhagyott, s futtomban egy földi malac földalatti járata beszakadt alattam, s mellig voltam a gödörben. Azonnal kipattan-tam belőle, de rögtön kiderült, hogy lábközépcsontom eltört. A 92 éves apámhoz úgy jutott el a hír, hogy a „Zolit megtámadta Afrikában az elefánt, s eltört az állkapcsa”. Az öreg reakciója az volt: „Elefánt? A Zolit? Az a málé m'ért nem lőtte agyon?”

Biztosan megmenekült, hiszen itt van. De, hogyan?

– Afrikában távol esnek a kórházak, az én esetemben két óra repülőút hossznyira. Kis repülőgéppel kellett visszarepülnöm Dar es Salaamba. Egy napig egy lábon ugráltam, akkor csökkentek a fájdalmaim, amikor lefekhettem, és jeges borogatást adtak a lábamra. Egyébként a kórház jó színvonalú magánkórház volt, nemzetközi személyzettel. Másnap

visszarepültem a dzsungelbe, és még ezen a vadászatán 3 vadat lőttem begipszelt lábbal!

Mikor járt legutóbb vadászni? Ha igen hol, ha nem miért nem?

– Tudom, hogy sem jelentős, sem igazán jó vadász nem vagyok, ehhez sokkal többet kell ezzel a szép kedvteléssel foglalkozni. Már 3 éve nem voltam külföldi vadászatán barátaim hiába unszolnak. A vadászat a természethez közeli ember szép hobbija, akkor is, ha ezt az érvet védelmezni is kell.

Hozott haza trófeákat? Otthonát ezek díszítik?

– Vadásztrófeáimnak csak csekély része van a lakásomban, a feleségem szigorúan szelektál. Egy részük barátom trófeatermében kapott helyet. De jelentős részük falum, Rábasebes felújított kocsmájának látványossága.

Bozsán Eta

Vissza kell mennem Belgrádba!

Belgrádban rendezték meg a VII. Közép-Európai Hypertonia Kongresszust és a Szerb Hypertonia Társaság IV. Kongresszusát márciusban. A Száva és a Duna partján fekvő főváros egyik nagyon szépen felújított szállodájában tartott nemzetközi rendezvényen Barna István is ott volt.

A Szerb Hypertonia Társaság tagjai és a nemzetközi meghívottak nagyszabású kongresszusát szinte folyamatosan 945 regisztrált résztvevő hallgatta. A meghívott nemzetközi előadók között szerepelt kardiológus, endokrinológus, nefrológus, akik az Európai (ESH) illetve a Nemzetközi (ISH) Hypertonia Társaság tagjainak

sorából kerültek ki. Dragan Lovic, a Szerb Hypertonia Társaság elnöke az Európai Hypertonia Társaság legismertebb vezetőit hívta meg.

Claudio Borghi bolognai professzor a húgysav szerepéről, Anthony Heagerty professzor az Angol Hypertonia Társaság elnöke – szokásos lendületes és szel-

lemes előadásában – az irányelvek szerepéről, jelenéről és jövőjéről beszélt. Renata Cifkova a terhességi hipertonia aktualitáit összegezte, majd Athanasios Manolis a Görög Hypertonia Társaság elnöke – az idei ESH házigazdája – a perioperatív állapotokban észlelt emelkedett vérnyomás kialakulásáról és annak terápiás lehetőségeiről tájékoztatta a résztvevőket.

Az asztalnál: Dragan Lovic a Szerb Hypertonia Társaság fiatal elnöke, Alberto Zanchetti örökös elnök, valamint Kornelia Kotseva kardiológus professzor asszony, az EUROSPIE londoni vezetője

Giuseppe Mancia (Olaszország) az antihypertensív terápia jövőjéről tartott összefoglalót, melyben elsősorban nem az új gyógyszerekről, hanem a már ismert terápiás csoportok optimális alkalmazásáról, a célértékek, céldózisok, kombinációs kezelések újabb megközelítéséről szökölt. Alberto Zanchetti az ESH alapítója, a Társaság tiszteletbeli elnöke, a legfrissebb irányelveket hasonlította össze, majd Antonio Coca madridi professzor az ESH és a JNC8-ban szereplő kombinációban alkalmazott kezeléseket elemelte, mérlegelte.

Farsang Csaba professzor az MHT örökös elnöke igen nehéz feladatra vállalkozott, amikor az NSAID-ok alkalmazása során észlelt antihypertensív kezelés nehézségeit elemezte. Különös előadást hallhattak az érdeklődők, amikor Philippe van de Borne belga professzor összefoglalta a légzőszennyeződés szerepét és annak jelentőségét a hypertonia kialakulásában. Peter Nilsson malmói professzor az erek öregedéséről, a biológiai életkor változásáról, annak befolyásolásáról beszélt,

adásomban Magyarország Átfogó Egészségvédelmi Programjának első öt évéről számoltam be.

Igen nagyszámú szerb kollégánk kifogástalan angolsággal tartotta meg előadását, többen szerb nyelvű előadásuk során is angol nyelvű slide-okat használtak, hogy a külföldi vendégeknek lehetőséget adjanak az előadást követő vitakérdésekre.

A pezsgő életű város hatalmas várnegyedének megtekintését mindenkinek ajánlom, bár a szo-

színű előadásában kiemelte az életmód és az egyes terápiák meghatározó szerepét. A Horvát Hypertonia Társaság elnöke, Bojan Jelakovic a koszorúérbeteg hypertoniás esetismertetése kapcsán a kontrasztanyag okozta tubulointerstialis nephropathia veszélyeit hozta szóba. Saját elő-

ros program miatt erre csak igen kevés idő állt rendelkezésünkre. Azt azért észrevettük, hogy a tavasz első napjainak kellemesen bizsergető napsütésében az éttermek és kávéházak zsúfolásig telve voltak fiatalokkal. Vissza kell mennem Belgrádba!

Barna István

Portugál–Magyar Hypertonia Szimpózium

A Portugál Hypertonia Társaság (PSH) 2014. február 20–23. között rendezte meg VIII. Kongresszusát az Algarve régióban levő Vilamoura tengerparti városban. A kongresszuson, melyen 1300 regisztrált résztvevő volt, az előadások három szekcióban zajlottak. Itt szerveztük meg nyolcadik alkalommal a Portugál–Magyar Hypertonia Szimpóziumot.

2010-ben a Magyar Hypertonia Társaság (MHT) és a Portugál Hypertonia Társaság (PSH) vezetősége úgy határozott, hogy évente két alkalommal – egyiket Portugáliában, másikat Magyarországon – közös szimpóziumot szervez a hypertonológia legújabb hazai és nemzetközi eredményeinek kölcsönös megismertetésére. Az idei szimpóziumon – melyet moderátorként Fernando Pinto (a PSH Elnöke, az MHT Tiszteletbeli Tagja), Farsang Csaba (az MHT Örökös Tiszteletbeli Elnöke) és Luis Martins (a PSH Előző Elnöke, az MHT Tiszteletbeli Tagja) irányított – hazai részről Járai Zoltán: Peripheral Artery Disease and High Blood Pressure címmel, Légrádi Péter: The sympathetic nervous system in the pathomechanism and the therapy of hypertension címmel, és Páll Dénes: Hypertension in Adolescents címmel tartott előadást. Portugál részről

A tiszteletbeli tagságról szóló diploma átadó ünnepségen Luis Martins (PSH Előző Elnöke), Farsang Csaba (MHT Örökös Tiszteletbeli Elnöke) és Fernando Pinto (a PSH Elnöke)

Manuer Carvalho Rodrigues: From Left Ventricular Hypertrophy to Heart Failure címmel mondta el nagy érdeklődéssel kísért elemzését.

Az MHT-val szerzett korábbi kedvező tapasztalatok alapján a PSH további közös szimpóziumokat is szervezett: harmadik alkalommal az Eur.

Vilamoura, a Portugál Hypertonia Kongresszus helyszíne

A Portugál–Magyar Szimpozium után: Fernando Pinto, Járai Zoltán, Krzysztof Narkiewicz, Légrádi Péter, Luis Martins, Farsang Csaba, Alberto Zanchetti, Páll Dénes

Soc. Hypertension (előadók: A. Coca, S. Laurent, P. Nilsson, K. Narkiewicz, F. Pinto), harmadik alkalommal a French Soc. Hypertension-nal (előadók: J. Blacher, F. Pinto és J.J. Mourad), és első alkalommal a Brazilian Soc. Hypertens. (előadók: W.S. Barroso, R. Póvoa, L. Magelhaes, F. Sanjuliani, F. Pinto) nemzetközileg is kiemelkedő elismertségű résztvevőivel.

A PSH közgyűlésén Antonio Coca-t, Stephane Laurent, Krzysztof Narkiewicz-et, és engem is megválasztották a PSH Tiszteletbeli Tagjává. A közös szimpóziumok tovább mélyítették a társaságaink között fennálló régi barátságot.

Farsang Csaba

Wellness Pakson

Bodnár Imre a Paksi Gyógyászati Központ fiatal igazgatója, aki kardiológus szakmáját is gyakorolja. Sok más siker mellett talán a legizgalmasabb számára, hogy az intézet idén tavasszal igényes gyógyfürdővel gazdagodik. Az atomerőműről elhíresült város egészségügyileg felkészült, és még egy kis wellness-re is futja.

Mindig Pakson élt, vagy „odavetődött”?

– Pincehelyen születtem 1968. május 3-án. Gyermekkoromat Cécén töltöttem, gimnáziumba Sárbogárdra jártam. Amíg felvételt nem nyertem a Pécsi Orvostudományi Egyetem Általános Orvostudományi Karára műtősségként helyezkedtem el a Baranya Megyei Kórház Sebészeti Osztályán. Itt találkoztam először „élesben” az egészségüggyel. Ezeknek a tapasztalatoknak egy része nem volt felemelő, de ebben az időszakban éreztem meg azt, amiért a legtöbb orvos ezt a hivatást választja. A megszerzett tudás gyakorlati alkalmazása mindig fontos volt számomra. Egyetemi éveim végén, a tanulás mellett mentőápolóként is dolgoztam, mentőtiszt III. képesítést is szereztem, így hatodéves orvostanhallgatóként már az OMSZ-nál mentőtisztként vo-

nulhattam. 1994-ben kaptam meg orvosi diplomámat rektori dicsérettel. Ezt a dicséretet nem a kiemelkedő tanulmányi eredményemmel értem el, hanem azal, hogy két évfolyamtársammal szabadidőnkben életet mentettünk, szabályos reanimációval. Első orvosi munkahelyem a Szekszárdon található Balassa János kórház volt. Itt az I.sz. Belgyógyászati Osztályon dolgoztam, melynek fő profilja a kardiológia. Közel 10 évet töltöttem ezen az osztályon, bejárva és megtapasztalva annak minden részlegét. Eközben belgyógyászatból, majd kardiológiából szakvizsgát tettem. 2003-ban a kórház főigazgatója adjunktussá nevezett ki. Azután adódott egy lehetőség Pakson, ahol ekkor adták át a Rendelőintézet új központi telephelyét, új műszerekkel. Ide költözött a kardiológia szakrendelés is, melynek szakorvosi állását elvállaltam.

Úgy gondoltam, hogy szakmám egy kisebb szeletét, a járó-betegkardiológiai ellátást a szakmai irányvonalak mentén, de mégis a saját elképzeléseim szerint alakíthatom ki Pakson egy reményeim szerint jó gyakorlat keretében.

Az intézményvezetői feladatok mellett nem mondott le eddigi munkájáról sem, vagyis gyógyít. Milyen sikereket ért el kardiológusként?

– Még mindig nem kellően definiált a járó-beteg kardiológiai szakellátás helye és szerepe a szűrések és a gondozások terén, de úgy vélem, mi sokat tettünk Pakson. 2004 januárjától segítőimmal megszerveztük a komplett járó-beteg kardiológiai kivizsgálást, a kardiológiai gondozás gyakorlatát. Célként tűztem ki, hogy a lehető legkevesebb orvos-beteg találkozásból történjen meg az ellátás. Ez a jelenlegi finanszírozási és teljesítményértékelések szerint nem feltétlenül a legüdvözítőbb, de a vidékről, messzebből beutazó beteg és a munkájából hiányzó dolgozó esetén a legcélszerűbbnek tűnik. Igyekszem a legtöbb betegnek definitív ellátást nyújtani. Tőlünk megy a beteg invazív beavatkozásokra, vagy műtétekre és rehabilitációs kezeléseket után hozzánk térnek vissza további gondozásra. Rendelőnkben a kórházi fekvőbeteg ellátó osztályokra történő beutalások száma alacsony. Az ellátási területünk morbiditási és mortalitási adatai miatt nem kell szé-

gyenkeznünk az országos, regionális vagy a megyei adatokhoz képest, bár van még tennivalónk bőven.

2010 februárjától vezeti a Paksi Gyógyászati Központot. Kap támogatást, segítséget a fejlesztésekhez?

– Nagyobb részben Paks Város Önkormányzata támogatja az elavult, illetve az újabb vagy korszerűbb beavatkozásokhoz szükséges műszereink beszerzését, külső támogatóink közül kiemelkedő az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. Nekik a szolgáltatás magasabb színvonalával igyekszünk meghálálni a támogatást. Így került a rendelőintézetbe egy új, a röntgen részleggel is kom-

patibilis tüdőszűrő berendezés, továbbá egy új radiológiai ultrahang berendezés, mellyel nem csak a hasi-, de a nőgyógyászati-, ízületi- és lágyszövet-ultrahangvizsgálatok is pontosabbá váltak, sőt az eddig nem végzett carotis UH vizsgálatokra is lehetőségünk nyílt. Az elmúlt néhány évben a kardiológia új futószalagos terhelő rendszert kapott, digitális adatrögzítésre alkalmas EKG-val együtt. Külső telephelyeinket is felszereltük a korszerű sürgősségi ellátás és reanimáció alapvető eszközeivel. A szemészet egy úgynevezett non-kontakt tonométert kapott, mellyel a szaruhártya érintése és érzéstelenítő adása nélkül a beteg, akár gyermek is könnyebben vizsgálható.

Sőt a szaruhártya vastagsága is mérhetővé vált. A laboratórium előbb egy immunkémiai automataval gazdagodott, majd idén egy kémiai automata beszerzése van folyamatban a régi sokat javított gép helyett. Medikai informatikai rendszerünk cseréjével új lehetőségek nyíltak meg a betegellátásban.

2012-ben kezdték meg az új gyógyászati központ építését. Mi kap helyet benne?

– Jelenleg öt telephelyen működünk, köztük régi, esetenként műemlék jellegű épületekben, melyek már nem felelnek meg a korszerű betegellátás feltételeinek. Ezen a téren előrelépést jelent, hogy megépült közpon-

ti telephelyünk új épületszárnya. 2014 márciusában ide költöztek a városban eddig más helyeken megtalálható mozgásszervi betegségeket ellátó egységek: az ortopédia, a reumatológia, a fizikoterápia és a gyógytorna. A tüdőgyógyászat pedig egy több mint 100 éves épületből a központi telephelyre költözött.

Hamarosan gyógyfürdő részleg nyílik a Rendelőintézetben. Mesélne erről egy kicsit?

– A mozgásszervi betegségek kezelésére jó minőségű és hatékony gyógyvízzel is rendelkezünk. Úgy tervezzük, hogy 2014. április elején teljes üzemmel megnyitjuk az épületben található gyógyfürdőt. Itt lehetőség van a gyógyvizes gyógymedencéken kívül csoportos víz alatti gyógytornára, súlyfürdőre, kádas kezelésekre (gyógyvíz, szénsavfürdő, víz alatti vízsugar – tangentor), izsappakolásra, gyógy-masszázsra. A gyógyfürdővel kapcsolatos részletesebb információk elérhetőek a www.paksigyogyfurdo.hu honlapon.

Mik az idei esztendő legfontosabb feladatai?

– A humán erőforrás folyamatos fejlesztése mellett az új épületszárny teljes beindítása és a gyógyfürdő felfuttatásával párhuzamosan a többi telephelyünk a kor színvonalának megfelelő szintre történő, infrastrukturális fejlesztése, racionalizálása, gazdálkodásunk javítása, szabad ka-

pacítások értékesítése, részlegre illetve személyre szabott, többszintű érdekeltségi rendszer kidolgozása, valamint racionalitásokon alapuló új diagnosztikai és terápiás módszerek bevezetése.

Nyilvánvalóan kevés szabadidejét mivel tölti szívesen?

– 1994-óta élek Szekszárdon a családommal. Feleségem, aki a háttérrel biztosítja munkámhoz biológia-földrajz szakos középiskolai tanár. Három fiúgyermekünk van, akikre büszkék vagyunk. Barna 1996-ban született, most érettségizik, és orvosi egyetemre felvételizik. Balázs 1999-ben született, ösztől a helyi gimnáziumba folytatja tanulmányait, Bálint pedig 2007-ben született, ősszel kezdi az általános iskolát. Mindhárom fiú rendszeresen sportol, a két nagyobb versenyszerűen kajakozik is. Hétvégi elfoglaltságunk nagy részét a család és a fiúk sporteseményei teszik ki, így ez tekinthető a legnagyobb szórakozásunknak és hobbinknak is a családi üdüléseken kívül. Fontosnak tartom a fehér asztal melletti baráti beszélgetéseket is. Maradék kevés szabadidőnkben olvasunk, zenét hallgatunk, kirándulunk, gondolom úgy, mint más családok. Gyermekeimet igyekszem úgy nevelni, hogy nyitott tiszta szívű, következetes emberek legyenek. Magam is erre törekszem.

Gubcsi Anikó

Mi fér bele egy életbe?

„Balett nem volt még az életemben, és lassan úgy látom, már nem is lesz, de majdnem minden más igen. „Déry Károly hatvani háziorvos, régiségeket, festményeket, lemezeket, CD-ket gyűjt, olvas, fotózik, zenél, énekel, maga készíti és újítja fel bútorait, vörösbort és pálinkát készít, rendszeresen sportol, és most éppen repülő orvosi szakvizsgájára készül.

Hogyan indult ez a gyűjtőszenvedély?

– Régiségeket már gyermekkorom óta gyűjtök. Néprajzi tárgyakkal kezdtem, erdélyi származásom miatt ez aránylag divatos és elérhetőbb terület volt a kirándulások és falujárások révén, majd egyetem után a hét év alatt, amit egy erdélyi falucskában töltöttem. A néprajzi anyagom legbecsesebb darabja több száz darabos tordai bokály* kollekcióm.

És hogy jött többi szenvedély?

– A zenetanulás már óvodai szinten kötelező volt, és emiatt később is a zenei pálya volt a meghatározó az életemben, pontosabban a hegedű, itt indult a zenei érdekességek, úgy mint bakelitlemezek gyűjtése, a szalagos magnós majd kazettás zenei anyagok archiválása, felhalmozása. Több ezres klasszikus és jazz (bakelit) lemezes gyűjteményem digitalizálása a mai napig állandó foglalatosságom, és közben újabb hatalmas CD-kollekció jelent meg a polcaimon. Édesapámnak (akitől többek között az idegen nyelvek szeretetét és tanulását kaptam) és nagyszü-

leimnek hatalmas könyvtára volt, sőt, nagyszüleim személyesen ismerték az Ady-családot, akik a szomszéd faluban laktak, és a Déry-malmokban őrlték a búzájukat. A könyvek szeretete és később beteges gyűjtése (a mai napig a könyvaukciók állandó vendége vagyok) megmaradt szenvedélyemnek. –

Ez sem kevés, de Déry Károly család örökségként többet is kapott. Nagyszülei és szülei antik bútorai között felnövekedve érezte ezeknek a csodálatos tárgyakkal a melegségét és emberközeli barátságosságát. Gyerekkorából ered a festmények iránti rajongása is, hiszen nagyszülei és nagybátyjai személyesen ismerték és támogatták a nagybányai iskola mestereit.

– Innen már csak egy lépés volt a döntés, hogy a saját lakásomat és lakóteremet is gyönyörű, régi bútorokkal tegyem kellemessé, otthonossá. Beszerzésük nagyon sok macerával járt, vásárokról, az Ecserire, bútor- és műtárgyaukciókra, régi, lepusztult lakásokba jártam. Szerzeményeim felújítását nagy szeretettel és műgonddal én magam végzem el, elég szép sikerrel. Legkedvesebb darabom egy 1868-ban készült, csodálatos ó-német szekrényke, amit (akit!) a jelenleg lakott 110 éves házammal együtt vettem meg, tökéletes állapotban.

A szép bútorokhoz szép festmények illettek.

– Az igazi nagy szerelmeim a festmények, ezen belül is a nagybányai iskola festőinek művei. Itt is családi örökség indította el a szenvedélyt, ezeket a festőket rokonaim személyesen is ismerték, segítettek (Nagy Oszkár, Sztelek Norbert, Balla Béla). Képeik most kitüntetett helyeken szerepelnek a gyűjteményemben. A festményaukciókon is állandó vendég vagyok, a legutóbbin orvosként is szerepeltem egy hirtelen rosszullet okán. –

* Karcsú, egyfűlű, körte alakú, cserép boros edény. A bokály szó az itáliai származású kancsó jelentésű bocal szóból származik.

Édesanyja, aki még most, 80 évesen is sokat fest, igen komoly szakértő segítsége, úgyszintén a neje is, akinek műtárgybecsüs és művészettörténeti tanulmányai is értékes támaszt jelentenek számára. „Bár ő most hatalmas energiákkal a kutyamentésbe öli a tehetségét, igen nagy sikerrel, a festményaukciókat együtt élvezzük” – teszi hozzá Déry Károly.

Hogyan került a képbe a zene?

– Zeneszeretetem iskoláskoromban bimbózkodott, igaz akkor még kötelező jelleggel, tizenkét év hegedűtanulás igazi eredménye mostanra érett be. A mai napig lelkes tagja vagyok a budapesti Semmelweis Orvos Zenekarnak, melynek vezetője az igen szeretetre és tiszteletre méltó Tardy László karnagy úr. A hatvani Polifónia énekkar oszlopos basszus tagjaként már 30 éve (amióta Hatvanban dolgozom) énekelünk igen magas szakmai elismerések közepette, Európát és országunkat beutazva. Diákként a Kolozsvári Filharmónia Zenekarban kisegítő, hátsó hegedűként vezényelt minket egy, akkor még nagyon fiatal, vékony fiatalember, furcsa és nehezen kiejthető névvel: Zubin Mehta. Azóta a ma élő legjobb karmesterek között tartják számon.

Ne hagyjuk ki a fotózást sem!

– Mindezeket az eseményeket állandó, néha már bosszantó alappozsgával fotózom. Ez egy másik nagy szerelmem, amit szintén családi örökségként viszek tovább. Nagy becsben őrzöm Nagypapám üveg lemezes gépét és lemezeit, valamint édesapám filmes gépeit és archív anyagát. Én már a digitális technika vívmányaival örökíték meg mindent, családi, társadalmi, kulturális, városi, kirándulási élményeket. Természetfotóimból már több kiállításom volt. A több százszáz képanyag rendszerezése, archiválása is nagy munka, nem beszélve a régi filmes és lemezes képek digitalizálásáról. Az utazási és kirándulási képanyagom is hatalmas, nejemmel, gyerekeimmel rengeteget utaztunk és utazunk szerte a világban. –

Déry Károly édesapja focizott, diszkoszot és gerelyt vetett, nagyon szépen úszott és síelt, ezeket ő is művelte „több-kevesebb sikerrel, de igen nagy lelkesedéssel”. A síelés, az úszás és a kerékpározás most is állandó időtöltés Déry Károly számára, és, mint mondja, szerencsére mindkét gyereke mérgezett ebben az irányban.

– A kisfiam Németországban érsebész, ha nem a hegyekben síel beteges akarással, akkor a Tour de France mögött kerékpározik, pár méteres lemaradással. Kislányom Genfben az ENSZ szakjogásza, itt is pár méterre vannak a csodálatos sítérek, melyeket számtalanszor bejártunk együtt is.

Hogy van ideje mindenre? Gondolom, az orvosi szakma Önt is igénybe veszi...

– Igen, háziorkosként mindig bekapcsolt telefonnal, állandó, egész napos munkával telnek a napjaim, lelkesen, empátikusan és örömmel gyógyítok, betegeim szeretetétől övezve. Állítólag a legnépszerűbb háziorkos vagyok, mert, mint az ÁNTSZ vezetője említette, a legkevesebb feljelentéssel jegyzett orvos a környéken. Boldogan segítek a hozzám forduló szenvedőknek, de ezzel gondolom, orvos társaim között nem vagyok egyedül.

Vámos Éva

A nagy álom: a görögországi Spartathlon

Futólépésben közlekedik a dunaújvárosi Szent Pantaleon Kórház belgyógyászati osztályának folyosóján. Gyors üdvözlés, bemutatkozás után a kezembe nyomja szobája kulcsát, mondván ott várjak rá. És rohan tovább. Odabenn valódi retró világ fogad. A fotel még látta „Kádár Jánost”, a kora 70-es évekből maradt az utókorra. A falon több más kép között az egyik sokatmondó. Fekete-fehér grafika, melyen Szabó Zoltán főorvos látható a célszalag átszakítása utáni eufórikus hangulatban, amint magához öleli a világot. A dátum 2011. március 15.

Önről az hírlík, hogy láncdohányos volt. Orvos létére ki nem esett a cigaretta a szájából. Aztán egyszer csak abbahagyta, és azóta eredményes amatőr sportoló, síkfut, maratoni- ultramaratoni távokat.

– A hír igaz, 2005-ben tettem le a cigarettát és másnap már futottam. A dohányzásról annyit, hogy másokhoz hasonlóan középiskolás koromban, Tapolcán, a Batsányi János gimnáziumban kezdtem. A rászokás később következett, amikor még nem vettem fel az egyetemre és mentőztem. Ott a stressz levezetése és az hatalmas várakozás órái indokolták a dohányzást. Jó volt megszabadulni tőle. A sorozatos edzés felerősített és már a következő évben 2006-ban félmaratont futottam, ez 21 kilométer.

meg. Mi tagadás az adrenalin szintem az egekben volt.

A sportolást illetően még milyen cél lebeg Ön előtt? Mit akar elérni, azon kívül, hogy igazán fitten tartja magát túl az ötödik x-en?

– Egészen pontosan 2015 szeptemberében, annak utolsó péntekén ott akarok lenni Görögországban a Spartathlon versenyén. Ezen az eseményen előzetes válogatás után 350 ember vesz részt a világ futói közül. Nyolc év eredményessége után nyertem jogot a nevezésre. A nemzetközi megméretés történetében eddig két magyar megnyerte a versenyt. Szeretném teljesíteni.

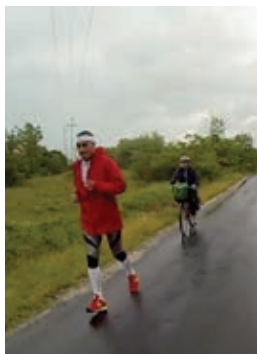
A családja nyilván támogatja ebben. Nem féltik egy kissé?

– Egy kicsit talán büszkéek is rám. A feleségem mindig mindenben a társam. Évfolyamtársak voltunk a SOTE-n közös döntésünk volt Dunaújváros is. Amikor végeztünk Székesfehérvárra gondoltunk, mert földrajzi szempontból családjainktól egyforma távolságra lettünk volna. Ő kiskunlacházi, ne-

Hol készül fel ezernyi tenendője mellett a verse nyekre?

– Itt a városban van egy bizonyos köröm és azt hetente számtalanszor lefutom. Heti 100-130 kilométer távolságot jelent. Ez pontosan 12 és fél kilométer. Mert természetesen a féltávot a 21 kilométert, egész követte és maratont futottam 2010-ig. A leghosszabb távolság, 212 kilométer volt 2013-ben az ultrabalaton, a Balaton körül. Azt 30 óra és 21 perc alatt tettem

kem Monostorapáti a szülőfalum. Apám ott volt szőlész-borász, édesanyám az akkori tsz-ben dolgozott. Van egy bátyám, ő műszerész lett. Szóval a megyeszékhelyen nem kaptunk volna lakást és itt ajánlottak. Idejöttem a kórházba a belgyógyászatra, ez az első munkahelyem. A feleségem háziorvos. Három gyermekünk született. Mára felnőttek, egyikük sem lett orvos. Az idősebb fiam, Zoltán a pedagógus pályát választotta, kutatással foglalkozik. A fiatalabb fiam, Gábor az ELTE-n végzett anglisztika szakon és most mesterképzésre jár. A lányom, Katalin gyógytornász lett, neki legalább van némi köze a gyógyításhoz.

Apropó gyógyítás, Önnek mi lett a szűkebb érdeklődési területe?

– A diabetológia és foglalkozom a pajzsmirigy megbetegedések különböző formáival. Az osztályon 30 ágy van és a kollégáimmal együtt vagyunk felelősek az itt fekvő betegekért. A szakrendelésen is számos páciens megfordul a városból és a közvetlen környékről. Mellékállásban dializáló orvosként is dolgozom a helyi művese állomáson. A főorvosi ki nevezésemet 2010-ben kaptam.

Pályafutásához, személyisége kialakulásához az otthonról jött tapasztalatok mellett, jól jöttek az egyetemi képzés előtti évek. Említette a mentőzést.

– Igen, de háromszor utasítottak el a felvételi után, így elmentem gyógyszerári segédasszisztensnek egy évre, majd a mentőápolás következett,

végül beteghordó is voltam, mielőtt medikus lettem. Valóban jól jött az orvosláshoz, hogy végigjártam ezeket a lépcsőket.

Eddig gondolatban sem szakadtunk el Dunaújvárostól. Publikációi és előadásai révén nyilván megfordult több külföldi kongresszuson.

– Volt szerencsém több lehetőséghez is, így jártam Máltán, Csehországban, Olaszországban, Izraelben, Svájcban, Dániában, Portugáliában, Görögországban, Angliában és több alkalommal az Egyesült Államokban is. Remélem lesz még hasonló szakmai konferencia, kongresszus ahol ott lehetek.

Beszélgetésünk alatt időnként megjelentek a beosztottai. Figyeltem a hangvételét, párbeszédeikből lerítt a kölcsönös tisztelet és mellette a barátságos, közvetlen, emberi hangnem. Azt hiszem így kell – kelletne – dolgozni valamennyi munkahelyen, bárhol legyen is az.

Várhegyi Andrea

A fotózás a flow-élmény maga...

A kis Simán Laci Landorhegyen látta meg a napvilágot, Zalaegerszeg külvárosában. Mihelyst menni tudott, odatotyogott édesapjához, aki a konyhai fotólaborjában tevékenykedett. Később elvégezte az orvos egyetemet, majd a Zala megyei Kórház gégészetére került, aztán egyszer csak Söjtörön találta magát. A kórházi években nem foglalkozott a fotózással, szüneteltette a képek iránti rajongását.

Mi történhetett Önnel, hogy otthagyta a kórházat, és elment egy 1400 lakosú faluba háziorvosnak?

– 1994-ben első házasságom felbomlott. Ez a hurrikán repített Söjtörré, ahol kedvem szerint felújított házikómban új életet kezdtem. A falu befogadó szerepe eredményezte, hogy megpályazzam a megüresedett házi-orvosi állást. Nagyon szerettem a kórházi munkát, és még egy évig tartották a helyemet a gégészetben, hátha visszamegyek. A manuális orvos szakmákban elérhető sikerélményt a házi-orvos csak áttételesen, lassan, kevésbé motiváló módon kapja.

Nem beszélve arról, hogy egy háziorvosnak mégiscsak több ideje marad a hobbjára.

– Így igaz, újból gyermekkori hobbim felé fordulhattam, ezúttal komolyan, teljes mellszélességgel.

Neves természetfotósoktól tanultam, akik később barátaim lettek. Számos önálló kiállításra kaptam lehetőséget Zalaegerszeg, Balatonboglár, Gutorföldre, Vácrátót, Bucsuszentlászló művelődési házaiban, amire büszke vagyok. Sok pályázaton indultam sikerrel, melyek közül az Év Természetfotósa pályázaton évi rendszerességgel kaptam dícséreteket. Tavaly például a FIAP nevű nemzetközi szervezet fotóművész címmel tüntetett ki.

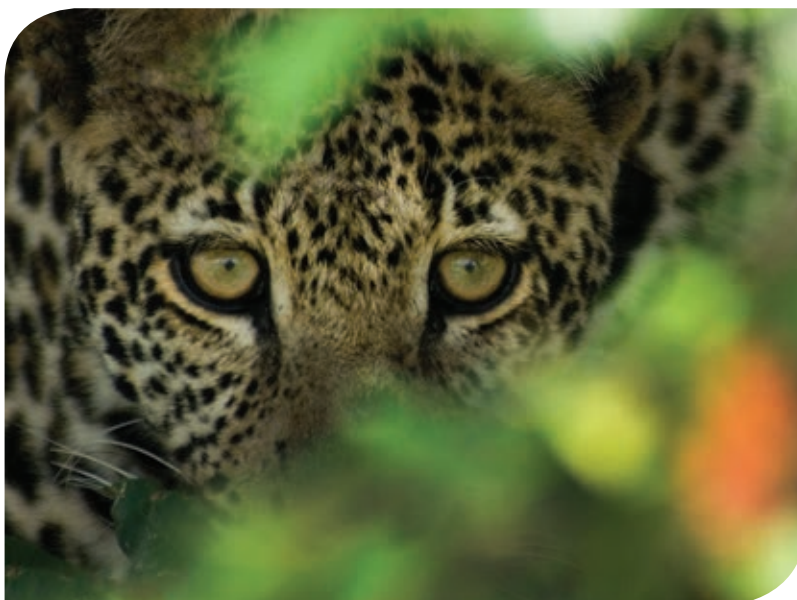
Söjtör... Ízlelgetem a szót. Semmit nem mond a sok öbetű. Ön tud valamit az eredetéről?

– Söjtör országunk igen régi települése, neve földrajzi elhelyezkedésére utal: sajárt alakú patak-völgyben fekszik. Deák születése kapcsán híresült el. A rendszerváltás után elinduló vidékpusztítás Söjtört sem kerülte el. Ma inkább kertvárosi benyomást kelt, a paraszti életforma szinte teljesen eltűnt. Mindennél többet mond, hogy 102 ház eladó, évek óta, sikertelenül. Jómagam a Deák kastélytól nem messze, egy romantikus patak-völgyben lakom, nagy házban, természetközeli állapotban.

Végignézttem az interneten felkelhető fotóit. Bejárta az egész, de legalábbis a fél világot. Milyen elgondolás szerint dönti el, hogy mikor hova megy?

– Kezdetben minden új vidék érdekelt, a megcímkezett természeti látványosságokat kerestem. Ma már turista sújtotta övezetbe nem megyek. Érdeklődésem a szegény, de nagy kulturális hagyományokat őrző országok felé fordult, ilyen például Kambodzsa, Laosz, India. Ide elmenék bármikor újra és újra. Utazás előtt sokat olvasok az adott országról, kép-terveket szövögetek, amik vagy megvalósulnak, vagy nem.

Megjárta az Antilop kanyont, ahol homokköveket fotózott. Megjárta a közel keletet, ahol egy csodálatos öreg ráncait érte tetten.

– A tunéziai portré a véletlen műve. Elhagyott területen fotóztunk madarakat, ott találkoztunk a nomád pásztorral. Szívesen állt modell, ami a muszlimoknál nem szokásos.

Azt mondja magáról, hogy tájfotós, de az emberek és az állatok ugyan úgy fellepezdítik fotós-fantáziáját.

– Minden természetfotós a tájjal kezd, mert egyszerű eszközökkel is művelhető. Aztán később mégis lencsevégre kapja az embereket és az állatokat.

Jól gondolom, hogy akkor is fotózna, ha képei soha nem kerülnének bemutatásra?

– Számomra a fotózás önmagában jutalmazó tevékenység, Csíkszentmihályi Mihály értelmezése szerint flow-élmény, maga a boldogság. Ha nem osztom meg az érdeklődőkkel a képeimet, akkor sem teszem le a gépet.

Robinsonként is fotóznék! Ezzel együtt, illetve ennek ellenére hamarosan megjelenik a Faragott kövek című könyvem. És nemrégiben volt egy kiállításom a Kanizsa Plázában Angkor címmel.

Mekkora család tolerálja kalandozásait?

– Feleségem így fogadott el, ahogy vagyok. Pszichiáter, felmérte a helyzetet... Legnagyobb fiam képzőművész, fogorvos, ebben a sorrendben. Hetedikes lányom olvas, novellát ír. Mihály fiam a legkisebb, ő most a futball-korszakát éli.

Legközelebb merre veszi az útírányt?

– Minden szándékom szerint India felé indulok. Lehet, máshová már nem is megyek. Egyszer be kell zárni a kalandozások korát.

Bozsán Eta

Madarak nyomában...

Szívesen járja a világot, szereti a madarakat. Ezért aztán úgy tervezi meg az utazásokat, hogy minél több, számára még ismeretlen madárfajt láthasson. Bár felesége támogatja, a „keményebb” expedíciókra inkább két felnőtt fia tart vele. Természetszeretete mostanában a fotózással egészül ki. Az eredmény megtekinthető a MOK „Medicart – orvosok a művészetben” kiállításon, ahol Simay Attila miskolci háziorvos, egyetemi docens 23 képpel szerepel.

„Eredetileg ornitológus, majd orvos-kutató szerettem volna lenni. Az egyetem befejezése után egy gyógyszergyár farmakológiai osztályán kezdtem el dolgozni. Sajnos, hamarosan kiderült, hogy egy fiatal orvos házaspár egy kutatói és egy kórházi orvosi fizetésből (feleségem bőrgyógyászként kezdett) alig tud megélni, lakás vásárlására pedig esélyük sincs. Elhatároztuk, hogy keresünk egy olyan települést, ahol két körzeti orvost keresnek és lakást is adnak. Így kerültünk Egyekre. Hamarosan két gyermekünk is született. Elsősorban az ő iskoláztatásukat szem előtt tartva költöztünk Kunszentmártonba, majd feleségem szülővárosába, Miskolcra, ahol jelenleg is dolgozunk.

A praxisom átlagos nagyságú, főképp idősek lakják. Sajnos egyre több közülük a szociálisan nehéz helyzetben levő ember. Legtöbbjüket korunk elterjedt betegségei (magas vérnyomás, cukorbetegség, zsír-anyagcsere zavarok, érelmeszesedés) miatt gondozom. Nem bántam meg, hogy végül is nem kutató, hanem háziorvos lettem. Fontos számomra a viszonylagos függetlenség és az, ha érzem a be-

tegek bizalmát. Legnagyobb szakmai elismerésemnek a kunszentmártoni betegek távozásunkkor írt köszönő írásait tartom.”

Szirmay doktor Debrecenben született, ott járt gimnáziumba és egyetemre is. A 90-es évek elején az akkor formálódó családorvosi tanszék munkájába kapcsolódott be, s ebben azóta is részt vesz. Oktatóként a hallgatók és a szakorvos-jelöltek képzésében vállalt szerepet. Mivel a kutatás háziorvosként is érdekli, a tanszék ilyen jellegű munkájába is bekapcsolódott, elsősorban a kardiovaszkuláris betegségek és rizikófaktorai területén.

Első hosszabb külföldi tartózkodása még gyermekkorára nyúlik vissza, amikor szüleivel két esztendőt töltött el Algériában. Sok évvel később, már fiatal orvosként, Angliában élt hónapokon át.

„1996–97-ben részt vettem egy, a PHARE Project által támogatott posztgraduális képzésben az Exeteri Egyetemen. A téma elsősorban az egészségügy területén végzett oktató munka és tudományos vizsgálatok módszertana volt. Úgy gondolom, hogy az itt szerzett tapasztalatok miatt hívtam a WHO, il-

letve később más szervezetek a háború utáni Koszovóba dolgozni. Ott elsősorban a háziorvoslás újrászervezésében vállaltam szerepet. A legalkalmasabb helyi kollegák számára szakorvosi tanfolyamot szerveztünk, megírtuk a képzés tananyagát, és mind az elméleti, mind a gyakorlati oktatást lebonyolítottuk. Emellett a háziorvoslás intézményi és egyetemi háttérét is igyekeztünk kialakítani. Az itt eltöltött idő alatt elsősorban az oktatási anyagok elkészítése során rengeteget tanultam.

A Balkán akkoriban nem volt a legnyugodtabb régió. Koszovóba többször Macedónián keresztül ér-

Madármegfigyelés
Malájziában

Kollégákkal
Koszovóban
(2004)

keztem. Vízum eleinte nem kellett, de egyszer csak bevezették a vízumkötelezettséget. Sajnos erről nem tudtam, így a skopjei repülőtéren, mint nemkívánatos személyt lefogtak és kiutasítottak az országból. Mivel aznap nem volt már repülőgép Budapestre, így egy éjszakát a helyi fogdában kellett töltenem. Mászor vészhelyzet miatt helikopterrel menekítettek ki Koszovóból. Ennek ellenére valódi életveszélyben sosem voltam.”

A kérdés talán fölösleges, hisz a válasz kézenfekvő: a többszörös elfoglaltság, az öt unoka mellett mire marad még ideje?

– A család-munka-hobbyi hármását kell összeegyeztetni. Hamar rájöttem, hogy igazi szakmai karriert csak minden más háttérbe szorítása árán tudnék befutni. Ezt nem vállaltam, és bár néha eszembe jut, hogy „többre is vihettem volna”, ezt a döntésemet azóta sem bántam meg. Természetesen azért nagyon örültem és büszke voltam, amikor – noha az egyetemi karrier nem szerepelt a prioritások között – megkaptam a címzetes egyetemi docensi címet. Egyébként a család, az unokákkal való játék, a madarak és a fotózás mellett szeretek olvas-

Párás ablak

ni. Érdekelnek az olyan tudományos témák, mint a kozmológia, a fizika új eredményei, a tudomány és a vallás kapcsolata. Jó időben a feleségemmel szepítjük a kertünket, időnként koncertre járunk. Legutóbb pedig, a fotózással kapcsolatban, a hazai napali lepkékkel is kezdek megismerkedni.

Hatvan évesen még előfordulhat, hogy az ember tündérrel találkozik. Mit kérne tőle ajándékba?

– A Földnek eredeti állapotban megőrzött élőhelyeket, az embereknek békét, a szeretteimnek és magamnak jó egészséget.

Csák Elemér

Versekkel dolgozom ki a fájdalmat magamból...

Sasváry Erzsébet még jóval az iskola előtt, egyedül tanult meg olvasni. Amikor beteg lett, ő vigasztalta édesanyját, hogy ne sírjon, neki nem fáj. Bár elhatározta, hogy orvos lesz, ha felnő, de a zenei pálya is számításba jöhetett volna. Sőt, a nyelvek is felettébb érdekelték, különösen a latin és az orosz. A nyelvtanárok hiába bátorították a tehetséges Erzsébetet, akkor már teljes arccal az orvosi pálya felé fordult, sok-sok gyógyulni vágyó salgótarjáni legnagyobb öröme. Vallomás következik.

„1943. január 14-én születtem Budatétényben. Éppen kezdtem ismerkedni a világgal, amikor a háború odaért, és gyújtóbomba találta el a lakásunkat. Szerencsére mi az óvóhelyen voltunk. Apám ekkor elvitt minket anyai nagyszüleimhez, Jákra. Itt töltöttem néhány boldogságos évet. Aztán megkíséreltek engem is Vácra vinni (ott sikerült lakást szerezniük), de állandóan beteg voltam. Így aztán sokszor kerültem vissza Jákra, ahol a jó vasi levegő mindig helyrehozott. Az óvoda nem hiányzott, volt egy jó ABC-s könyvem, teli versikékkel, azokat hamar megtanultam, és egyszer csak rájöttem, hogy tudok olvasni és írni. Attól kezdve mindent elolvastam.

Vácott teltek az iskolaéveim, a szünidők meg Jákron. Nagyon szerettem iskolába járni, mert minden érdekelt, és mivel könnyen tanultam, nap, mint nap akadt sikerélményem. Csak hát ekkor is gyakran beteg voltam. Sikerült szinte az összes gyermekbetegséget, és azok szövődményeit megkapni. Ekkor kezdődött az „ORVOS” munkájának csodálata, és az a vágy, hogy egyszer én is gyógyíthassak. A doktor bácsinak minden mozdulatát lestem, nem félttem az injekciótól, hanem figyeltem, hogyan csinálja. Anyám a háttérben szipogott, így rendszerint nekem kellett megvigasztalni, hogy ne sírj, nem fáj! Mondanom sem kell, hogy így összebarátkoztam az orvosokkal.

A következő lépés már Jákron zajlott: a szünidőkben népes baráti gyereksereg verődött össze a partparti nagy farönkökön: itt zajlott a „rendelés”, a babáikat vizsgáltam, „injekcióztam”, kezeltem agyba-főbe. Ettől kezdve semmi más nem akartam lenni, csak orvos.

Vasárnaponként hallhattam a csodás jáki templom orgonáját. Így hát persze, hogy zenélni is szerettem volna. Bár megkísértett a zenei pálya, de úgy éreztem, nincs kirobbanó tehetségem, közepes művész viszont nem szeretnék lenni, így erről lebeszéltem magam. Döntésem végleges lett. Ekkor már nyaranta rendelőintézetben dolgoztam, mint „segédasszisztens”. Bújtam az elérhető szak-

könyveket. Bújtam a kitűnő érettségimben, a jó felvételeiben, és sikerült!

Egy kedves professzornőhöz csatlakoztam, mint diákkörös, részt vettem a tudományos munkájában, ennek köszönhetően a belgyógyászat felé orientálódtam. Végzéskor, saját kérésre, Balassagyarmatra kerültem, ahol nyolc évet töltöttem. Aztán egy balszerencsés házasság vetett véget ennek az idillnek. Elváltam, visszamentem Salgótarjánba, ahol rengeteg „gazdátlan” cukorbeteg találtam. Az endokrinológiai betegek gyógyításának elsajátítása olyan volt, mint

Gyöngyeink

*Ha a fájdalom meggyötör,
Vadul, könyörtelenül,
Fess, rajzolj, írd meg
Ahogy szívedből írhatod
Hangosan ki nem mondható
Csontokba vājő bánatod!
S bár fent, a hullámok
Az édig csapódnak, amint
Lelked még háborog
Az alkotó kéz már munkára lendül
S szépet álmódó homlokod
Ne félj, felderül majd, mikor
Gyengéden átölel a kegyelem:
Lent, a tenger mélyű csendben
Ezüst kagylóba zárt magányod
Igazgyöngyöket terem!*

egy kései szerelem. Hát csak azért is, ötven éves fejjel megcsináltam! Mivel kevés az orvos a megyében, a nyugdíjazásom napja nem jelentette a munkám végét: másnap már szerződéssel dolgoztam tovább, s talán többet is, mint valaha.

Hogy az irodalom mikor lépett be az életembe? Már általános iskolás koromban! Volt, hogy versben írtam meg a leckét. Később, a gimnáziumban, jó tanárnőnknek hála, a versek olvasása nem nyűgnek, hanem örömteli eseménynek számított.

Az egyetemi évek alatt, és a pályám kezdetekor jó darabig „hallgattak a múzsák”. Egy szép, új kapcsolatban lett két nagy gyermekem, akiket sajátomként szerettem és szeretek ma is, igaz, már az unokákkal együtt. Aztán egy tragikus év következett: anyámat és a páromat

elvesztettem pár hónap különbséggel. Valahogy ki kellett dolgozni a fájdalmat: a kikíváncozó versek, no meg a betegek szeretete átlendített a válságon.

Az írás nekem felüdülés, hobbi, a biztonsági „szelap”. Eleinte csak „saját használatra” írtam, nem is akartam megmutatni verseimet senkinek. Végül, kötélnek álltam, elmondtam egy csokorra valót a Magyar Orvosok és Képzőművészek Köre éves rendezvényén. Úgy éreztem, elég jól fogadták, holott a verseim nem „divatosak”. Többnyire csak játszom a rímekkel, élvezem a hangok zenéjét, a szavak ritmusát. Inkább „daloknak” érzem őket.

Mit szeretek még? A kertet, virágaimat, a fáimat! Vicces, hogy a mai napig saját magam meteszem a gyümölcsfákat anyám rám hagyott házában. Szeretek leülni a zongorához, és kedvemre „komponálni” új meg új dallamokat.

Mit szeretnék még az élettől? Ha a nap legalább 48 órából állna! Minden dolgommal naprakész szeretnék lenni, hogy ha majd menni kell, ne hagyjak nagy káoszt magam után. Úgy látszik, erre egyelőre esélyem sincs...”

Lejegyezte: Bozsán Eta

Napnyugta

*Csendben sompolyog kertem fái közt
A macskaléptű alkony
Megnyúlnak, majd összemosódnak az árnyak
Szívemben érzem, bár hallani nem hallom
Amint a virágkelyhek lassan összezárnak.*

*Borús gondolataim
—fészkükre röppenő feketerigő-szárnyak—
Most elülnek. Megtörlöm párás homlokom.
Elmúlt megint egy fárasztó napom.*

*Majd jelenléted lelkeimmel kitapintom,
Rám vetül egy szép, aranyszín sugár
A dombok mögé bukó napkorongból
S hozzád lebbenti a szél halk sóhajom*

Nyolcadik Innovációs Díját nyerte az Egis

Az Egiramlon®, az Egis ramipril-amlodipin hatóanyagtartalmú fix kombinációs gyógyszere nyerte el a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala 2013. évi Innovációs Díját, amelyet dr. Hodász István, az Egis vezérigazgatója vett át március 28-án a Parlamentben tartott díjátadó ünnepségen.

Az évente megrendezett Innovációs Nagydíj pályázat a kutatás-fejlesztéssel és innovációval foglalkozó hazai vállalatok legrangosabb megmérettetése, amelyen az Egis a verseny alapítása óta részt vesz és már az első évben, 1992-ben díjat nyert nifedipine hatóanyagú gyógyszerével. Ezt követően további hét elismerést szerzett fejlesztéseivel, köztük a pályázat huszadik évfordulóján az Innovációs Nagydíjat. Idén március 28-án a nyolcadik Innovációs Díját nyerte el a világon egyedülálló fix kombinációs vérnyomáscsökkentő készítményé-

vel, amelyet tizenöt országban hozott forgalomba.

A 2013. évi Innovációs Nagydíj átadását Kövér László, a Parlament házelnöke nyitotta meg, aki köszöntőjében elmondta, hogy a vállalkozások sikere egyben az ország sikere, hozzátéve, hogy napjainkra az innováció vált a gazdasági növekedés legfontosabb erőforrásává. Az elismeréseket Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter adta át, aki beszédében hangsúlyozta: „olyan vállalatok kaptak most elismerést, amelyek a tudás, az új ötletek révén értek el komoly gazdasági si-

kereket, hozzájárulva ahhoz, hogy Magyarország versenyképessége javuljon, ipari termelésében tovább emelkedjen a magas hozzáadott értékű termékek aránya.” A miniszter utalt arra is: „stratégiai törekvés, hogy Magyarország ne csak ipari vagy termelési központ legyen, hanem fontos kutatási, innovációs térséggé is váljon Európában, mert a világgpiaci versenyben azok az országok tudnak helyt állni, amelyek képesek arra, hogy a kutatás-fejlesztést, innovációt gazdaságstratégiájuk, oktatáspolitikájuk és társadalmi közgondolkodásuk középpontjába állítsák.”

Az Egiramlon®, az Egis ramipril-amlodipin hatóanyagú fix kombinációs készítménye a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala Innovációs Díját nyerte el a versenyen. Bendzsel Miklós, a hivatal elnöke méltatásában kiemelte, hogy az Egis kiugróan sokat fordít innovációra, kutatás-fejlesztésre. „Az Egis személyében egy tavaly

centenáriumát ünneplő magyar klasszikust ismerünk most el. Közép-Európa egyik legnagyobb, legsikeresebb gyógyszergyárát, amely kimagaslóan sokat – legutóbbi 135 milliárd forintos konszolidált árbevételéből 9,3 százalékot, azaz 12,6 milliárd forintot – költött egyetlen évben kutatás-fejlesztésre.” Hozzátette, hogy az Egis öt év alatt 70 milliárd forintot fordított beruházásokra, 60 milli-

árd forintot pedig kutatás-fejlesztésre.

Az Egiramlon® fejlesztéséért járó elismerést dr. Hodász István, a vállalat vezérigazgatója vette át. Beszédében felhívta a figyelmet a betegségekre, a „magas vérnyomást néma betegségnek is szokták hívni”, amelynek esetében, mivel a betegnek nincsenek panaszai, egy idő után abbahagy-

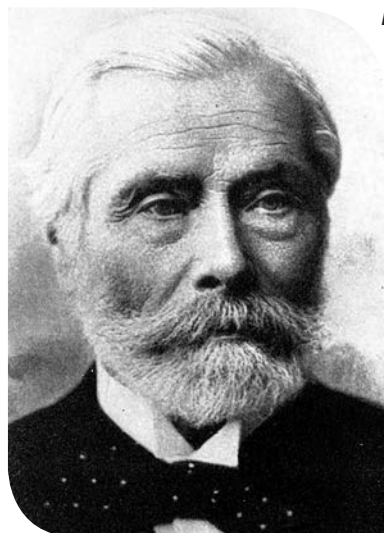
ja a felírt gyógyszer szedését. Ugyanezen készítménytípussal készült nemzetközi vizsgálatok szerint a betegek 31 százaléka egy éven belül abbahagyta a terápiát, amikor a készítményeket külön-külön tablettában szedték, míg ez az arány csak 12 százalék, amikor ezt kombinációban kapták. Ez komoly népegészségügyi jelentőséggel bír – folytatta dr. Hodász István –, mert a hatékony vérnyomás-szabályozás 45 százalékkal csökkentheti a stroke, 24 százalékkal pedig a szívinfarktus halálozási arányát.

Az Egiramlon® két olyan hatóanyagot tartalmaz egy kapszulában, melyet közel 400 000 beteg szed Magyarországon, két külön tablettában. Az Egis készítménye személyre szabható terápiát tesz lehetővé, ugyanis négy különböző hatáserősségben került forgalomba.

Görgey tábornok kezelőorvosa

Az orvostudomány történetének szereplői között sok a névtelen, szürke eminenciás és szerencsénkre sok a koránál nyitottabb, kreatívabb „feltaláló” gondolkodó is. Feladatunk az emlékezés, hogy ne menjen feledésbe azoknak a neve, akikről tudunk, akiknek a szakma sokat köszönhet. Nagyné Dubay Éva sorozatában jeles orvosokról, gyógyszerészekről emlékezik. Most éppen az egészségügy szürke eminenciásáról, aki megszervezte a modern magyar orvosképzést.

Markusovszky Lajos időskori fényképe

Markusovszky Lajos 1815. április 25-én született a felvidéki Csorbán evangélikus lelkész családban. A fiatal Markusovszky tanulmányait előbb Rozsnyón, majd Késmárkon folytatta. Pozsonyban jogot tanult, majd 1834-ben lett a pesti egyetem orvosi karának hallgatója. Az orvosi diploma megszerzése után, 1843-ban az akkor Pestre érkező Balassa János sebészprofesszor mellett lett tiszteletbeli segéd. Disszertációját „Az orvos mint nevelő” címmel írta meg.

Balassa hamar felismerte tehetségét, és 1844-ben Bécsbe küldette ösztöndíjjal szakismereit bővíteni. Itt ismerkedett meg Semmelweis Ignáccal, akivel életre szóló barátságot kötött. Tanúja volt Semmelweis kutatómunkájának és a gyermekágyi láz kóroktana felderítésének.

Bécsi és rövid ideig tartó párizsi tartózkodása után, 1847-ben tért haza, és a pesti egyetemen Balassa János sebész asszisztense lett. Balassával Európában az elsők között alkalmazták sebészeti beavatkozásnál az éter narkózist, amelyet először

Markusovszky önmagán próbált ki. Ott volt a márciusi ifjak között, s amikor Eötvös József Balassa Jánost megbízta a minisztériumban az egyetemi ügyek intézésével, ideiglenesen ő vette át Balassa helyét a sebészeti klinika irányításában.

1848 tavaszán a magyar kormány megbízásából szerepet vállalt a magyar katonai egészségügyi szolgálat létrehozásában. A honvédorvosok képzésére létrehozott hadorvosi tanfolyamon katonai sebészetet oktatott és műtő gyakorlatokat tartott. 1848 novemberében Görgey seregében törzsorvos lett. Amikor Görgey az ácsi csatában súlyos fejsérülést szenvedett, őt rendelték

mellé kezelőorvosnak. Elkísérte Aradra, vele volt Világosnál, majd Nagyváradon az orosz fogságban, és száműzetése helyén, Klagenfurtban is. Innen hamarosan visszatért Pestre, ahol politikai megbízhatatlanság címén megfosztották állásától.

Markusovszky egyik szervezője volt a Balassa körül csoportosuló haladó orvosi körnek, amely a hazai orvosképzés, a közegészségügy és az orvostudomány felemelésére dolgozott ki terveket. 1857-ben megalapította és 32 éven át vezette az Orvosi Hetilapot, 1863-ban pedig létrehozta a Magyar Orvosi Könyvkiadó Társulatot, amely majd egy évszázadig volt orvosi múltunk színvonalának emelője, az orvosképzés „bibliája”. 1862-ben Lengyel Endrével szerkesztette és kiadta az Orvos-gyógyszerész műszógyűjteményt. Emellett magánpraxist folytatott, az Eötvös és Trefort család háziorvosaként.

A kiegyezés után megalakult Andrássy kormány vallás- és közoktatásügyi minisztere s ebben a minőségében Eötvös József előbb az orvosi ügyek, majd az összes egyetemi ügyek vezetésével bízta meg. Ezen tisztségét 1892-ig,

Markusovszky Lajos kolozsvári egyetemi bölcsészeti díszdoktori oklevele (Kolozsvár, 1893.)

nyugdíjazásáig töltötte be. Jelen-tős szerepe volt az orvsképzés korszerűsítése, a közegészségta-ni tanszék megszervezése, a ko-lozsvári orvosi kar létrehozása, a klinikai rendszer fejlesztése, az orvostovábbképzés elindítása te-rületén.

Fő szorgalmazója volt az egész-ségügyi-közegészségügyi refor-moknak, 1868-tól tagja, később elnöke lett az Országos Közegész-ségügyi Tanácsnak, amely fon-tos szerepet játszott az 1876. évi közegészségügyi törvény szak-mai előkészítésében, megfogal-mazásában és végrehajtásában. 1886-ban megalapította az Or-szágos Közegészségügyi Egyesü-letet, amelynek Trefort Ágoston elnök mellett, alelnöke volt. Ez évtől adta ki az Egészség című fo-lyóiratot.

A Magyar Tudományos Akadémia 1863-ban leve-lező, 1890-ben tisztele-ti tagjai sorába válasz-totta. Az egészségügy első, hatalmas mun-kabírásu, éles eszű és keménykezű irányí-

tója, államférfiak és tudósok igaz barátja, a magyar művelődésügy, egészségügy szürke eminenciása volt évtizedeken keresztül. Éle-te utolsó napjait a tenger mellett töltötte. 1893-ban hunyt el Abbá-ziában, ahol pad őrzi nevét.

Halála után több tudományos társaság alapított Markusovszky-díjat, amelyek közül kiemelkedik az Orvosi Hetilap díja és emlék-érme. Sírhelye a Markusovszky család sírboltjában található Vas-egerszegen. Nevét megyei kór-ház viseli Szombathelyen.

Markusovszky Lajos orvos portréja (Pollák Zsigmond rézmetsző Ellinger Ede fényképe után készített műve)